Sari Karjomaa

14.9.2023

Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

U 24/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi pesuaineista ja pinta-aktiivisista aineista, asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamiseksi ja asetuksen (EY) n:o 648/2004 kumoamiseksi

Kiitämme eduskunnan ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta toimittaa asiasta kirjallinen asiantuntijalausunto sekä saapua kuultavaksi 15.9.

Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry on kosmetiikan, henkilökohtaisen hygienian sekä pesu- ja puhdistusaineiden valmistajien ja maahantuojien elinkeinopoliittinen etujärjestö. Jäsenyrityksemme kattavat alan markkinoista Suomessa noin 80 % ja ovat pääosin pk-yrityksiä. Olemme Kemianteollisuus ry:n toimialajärjestö ja sitä kautta sidoksissa Elinkeinoelämän keskusliitto EK:hon. Eurooppalaiset kattojärjestömme ovat Cosmetics Europe ja A.I.S.E.

Suomen kodin pesu- ja puhdistusaineiden kuluttajamarkkinat vuonna 2022 olivat arvoltaan n. 224 miljoonaa euroa. Puhtaalla kodilla ja kodin hyvillä hygieniakäytännöillä kuten tekstiilien ja astioiden puhtaudella on suuri vaikutus terveyteemme ja hyvinvointiimme. Tuotteet ovat oleellisia jokapäiväisessä arjessa meille kaikille.

Ammattipuhtaus- ja -hygieniamarkkinoiden arvo Suomessa on noin 75 miljoonaa euroa. Sektorin merkitys yhteiskunnan riittävän puhtaus- ja hygieniatason takaamisessa on kiistaton. Näiden tuotteiden avulla varmistamme erilaisten tilojen kuten koulujen, ravintoloiden, sairaaloiden ja elintarviketuotantolaitosten puhtauden ja turvallisuuden. Alan tuotteiden merkitys korostui koronapandemian aikana ja riittävän hygieniatason ylläpitämisellä pelastettiin jopa henkiä.

Pesuaineasetus on ollut ollut voimassa vuodesta 2004. Se sisältää ympäristöön ja kuluttajille annettaviin tietoihin liittyviä säädöksiä. Käsittelyssä oleva uudistus liittyy Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan, kestävyyttä edistävään kemikaalistrategiaan sekä EU:n kilpailukykytavoitteisiin. Komission tavoitteena on laatia tulevaisuuteen sopiva asetus, yksinkertaistaa pesuaineisiin kohdistuvaa sääntelyä, vahvistaa markkinavalvontaa sekä varmistaa sisämarkkinoiden toimivuus. Pesuaineasetus halutaan myös linjaan EU:n markkinavalvonta-asetuksen (EU) 2019/1020 kanssa.

Suhtaudumme yleisellä tasolla myönteisesti pesuaineasetuksen päivittämiseen, yksinkertaistamiseen ja päällekkäisten säädösten poistamiseen. Tässä lausunnossa esitämme huomion ympäristöön liittyvästä säätelystä. Lisäksi kommentoimme digitaalista tuotepassia ja CE-merkintää, mikrobipesuaineiden säätelyä sekä siirtymäaikoja.

Ympäristöön liittyvä säätely

Ympäristösäädöksiä ovat pinta-aktiivisten aineiden biohajoavuusvaatimukset sekä kotitalouksien pyykinpesu- ja konetiskiaineiden fosforirajoitukset. Annosteluohjeita noudattamalla voidaan saavuttaa paras pesutulos pienimmällä mahdollisella ympäristökuormalla. Komissio ei esitä muutoksia fosforirajoituksiin. Komissio haluaa varata itselleen mahdollisuuden tarkastella myöhemmin, onko muiden kuin pinta-aktiivisten aineiden biohajoavuutta tarpeen säädellä. Tämän osalta toteamme, että pesu- ja puhdistusaineiden raaka-aineet kuuluvat myös kemikaaleja koskevan REACH-asetuksen sovellusalueeseen, minkä kautta säännellään myös ympäristövaikutuksia.

Digitaalinen tuotepassi, merkinnät ja CE-merkintä

Täysin uutena elementtinä Euroopan komissio esittää, että kaikkien pesuaineiden ja pinta-aktiivisten aineiden valmistajien (ml. ammattipuhtaus- ja -hygieniasektori) tulee varmistaa tuotteiden vaatimustenmukaisuus ja dokumentoida arviointi (art. 7.2., liite IV). Varmistettuaan vaatimustenmukaisuuden valmistajan tulee laatia digitaalinen tuotepassi (art. 18, liite VI) sekä painaa pakkaukseen digitaaliseen tuotepassiin johtava tietoväline (esim. QR-koodi) ja CE-merkintä. Ennen tuotteen saattamista markkinoille valmistajan tulee ilmoittaa tuotepassirekisteriin (art. 20) yksilöllinen tuotetunniste ja elinkeinonharjoittajatunniste. Rekisterin tietoja voivat katsoa komissio, valvontaviranomaiset, muut talouden toimijat sekä loppukäyttäjät.

Periaatteessa on hyvä koota yhteen pesuaineiden vaatimustenmukaisuutta osoittavat tiedot varsinkin, kun komission esityksen toteutuessa markkinoille saattajan ei tarvitsisi olla sijoittunut yhteisön alueelle, vaan edustaja yhteisössä riittää. Komission mukaan digitaalinen tuotepassi helpottaa tiedonkulkua ja markkinavalvontaa. Vaatimus kuitenkin lisää yritysten hallinnollista taakkaa uuden dokumentaation ja rekisteröintivaatimuksen myötä. Suomessa pesuaineita markkinoille saattavat yritykset huolehtivat jo tällä hetkellä kansallisesta kemikaali- ja CLP-asetuksen mukaisista ilmoituksista myrkytystietokeskukselle. Vallitsevassa taloustilanteessa ei olisi tarkoituksenmukaista kannattaa uutta säätelyä, joka rasittaa yrityksiä ilman osoitettua lisäarvoa.

Yleisesti kannatamme digitaalista tiedonjakoa, koska tuotepakkausten tila on rajallinen ja digitaalisesti voidaan jakaa laajasti tietoa. Digitaalisuutta kokonaisuudessaan tulisi mielestämme kuitenkin tarkastella laajemmin ennen sääntelyä. Digitaalista tuotepassia valmistellaan ekosuunnitteluasetukseen, lisäksi komissio haluaa ottaa digitaalisen tuotepassin käyttöön pesuaineasetuksessa. Digitaalisista tiedoista puhutaan myös CLP-asetuksen uudistuksessa. Mielestämme tarvitaan kokonaiskuva tulevista muutoksista ja niiden hyödyistä. Lisäksi sääntelyn etenemisjärjestys ja tarve asian kaksinkertaiseen sääntelyyn pitää arvioida huolella. Ei olisi järkevää tuoda digitaalista tuotepassia sektorilainsäädäntöön ennen useita aloja koskevaa ekosuunnitteluasetusta. Myös mahdollisuus antaa joitakin tällä hetkellä pakkauksissa olevia tietoja digitaalisesti, tulisi selvittää paremmin, koska pakkaustila on pieni ja tuotteiden merkintävaatimukset lisääntyvät monen lainsäädännön kautta. Yritystoiminnan kannalta on aina keskeistä, että sääntely on ennustettavaa ja johdonmukaista.

Myös CE-merkinnän pesuaineille tuomaa lisäarvoa pitäisi vielä tarkastella, koska CE-merkinnän kiinnittäminen tuotteeseen ei välttämättä takaa tuotteen vaatimuksen mukaisuutta. Viranomaisilla on mahdollisuus suorittaa tuotevalvontaa jo nykyisillä työkaluilla, eikä CE-merkinnän kiinnittäminen poistaisi esim. tietojen tarkastamisen tarvetta. Komission vaikutustenarvioinnissakaan ei ole tietoa siitä, miten digitaalinen tuotepassi ja CE-merkintä toisivat lisäarvoa markkinavalvon-

taan. Ottaen huomioon yrityksille tulevan hallinnollisen taakan, näitä uusia vaatimuksia olisi arvioitava tarkemmin. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea tukee tätä näkemystä lausunnossaan[1].

Mikrobipuhdistusaineet

Mikrobipuhdistusaineille esitetään tiukkoja vaatimuksia. Arvostamme aikomusta parantaa mikrobitoimintaan perustuvien puhdistusaineiden turvallisuutta, mutta ehdotetuista vaatimuksista puuttuu joustavuutta ja ne ovat ristiriidassa nykyisten normien kanssa. Tämä voi estää alaa kehittämästä uudenlaisia puhdistusaineita.

Siirtymäajat

Tällä hetkellä valmistellaan uudistuksia useisiin alaa koskeviin EU-säädöksiin. Samanaikaisten uusien tai uudistettujen vaatimusten takia esitämme pidennyksiä siirtymäaikoihin. Muutosten tekemiseen tarvitaan vähintään 30 kuukautta, sillä muutoin on väistämätön riski, että vanhojen säädösten mukaisia käyttökelpoisia tuotteita joudutaan hävittämään. Tämä olisi vastoin kestävyys- ja pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen periaatteita.

Ystävällisin terveisin

Sari Karjomaa, toimitusjohtaja
Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry
sari.karjomaa@kosmetiikkajahygienia.fi
050 342 9934

[1] https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/making-available-and-placing-market-detergents